

УДК 797.2

**КОНТРОЛЬ ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПЛАВАННЯ»**

Сивохоп Едуард Миколайович
м. Ужгород

У статті визначено особливості контролю якості навчання студентів з дисципліни «Теорія та методика викладання плавання» за кредитно-модульною системою навчання. Аналіз окремих програм свідчить, що мета викладання даної навчальної дисципліни полягає в набутті теоретичних та практичних знань студентів. В статті представлено критерії оцінки різних видів навчальної роботи. Автор рекомендує використання рейтингової системи оцінювання, яка може значно підвищити ефективність теоретичної та практичної підготовки студентів.

Ключові слова: фізичне виховання, студенти, контроль, навчальний процес.

Приєднання України до Болонського процесу сприяє вирішенню питання щодо підвищення ефек-

тивності підготовки фахівців галузі фізичної культури і спорту. Слід відзначити, що останніми роками рівень та обсяг спеціальних знань з плавання значно підвищився. Курс «Теорія та методика викладання плавання» є обов'язковим у програмі навчання студентів спеціальностей «Фізичне виховання», «Фізична реабілітація» за рівнями підготовки «бакалавр».

Організація навчального процесу дисципліни «Теорія та методика викладання плавання» у вищій школі за кредитно – модульною системою передбачає раціональний поділ навчального матеріалу дисципліни на модулі й перевірку якості засвоєння теоретичного і практичного матеріалу кожного модуля. В умовах реформування вищої освіти проблема контролю за навчальними досягненнями студентів набуває особливої актуальності.

Аналіз науково-методичної літератури свідчить,

що проблема удосконалення контролю знань студентів у галузі фізичної культури і спорту розглядають багато науковців.

Проблемам контролю у фізичному вихованні приділяли увагу значна кількість дослідників (Т.Круцевич, 2005, Є.Сафрін, 2010). В окремих дослідженнях і методичних посібниках фахівцями обґрунтовано переваги модульно-рейтингової системи контролю (О.Сидорко, 2005, Л.Безугла, 2007, М.Пуздимир, 2008). Тестовий контроль у системі оцінки знань студентів інститутів фізичної культури і спорту (на прикладі дисципліни "Теорія і методика фізичного виховання") досліджувала (М.Ісаченко, 2008).

Однак подальшого вивчення потребують питання щодо контролю якості навчального процесу студентів вищих навчальних закладів з теоретичної і практичної підготовки у галузі фізичної культури і спорту.

Мета статті – вивчити особливості контролю якості навчального процесу на основі запровадження тестів з теоретичної та практичної підготовки студентів з навчальної дисципліни «Теорія та методика викладання плавання»

Завдання дослідження: встановити особливості контролю знань студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання; розробити тести та систему контролю з теоретичної та практичної підготовки студентів при викладанні навчальної дисципліни «Теорія та методика викладання плавання».

Для вирішення поставлених завдань було використано методи теоретичного аналізу та узагальнення літературних джерел, змісту програм, навчальної документації курсу «Теорія та методика викладання плавання».

Аналіз наукової літератури свідчить про те, що важлива роль у забезпеченні високої якості освіти та формуванні конкурентоспроможних фахівців в умовах Болонського процесу належить системі контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів за умов кредитно-модульної системи навчання, на основі якої відбувається організація навчального процесу вищих навчальних закладів України. Запровадження кредитно-модульної системи навчання є важливим фактором для стимулювання ефективної роботи як викладача, так і студента. Основними принципами контролю та оцінювання знань і умінь при даній системі організації навчального процесу є прозорість, об'єктивність, індивідуальність [1; 2; 3; 4].

Контроль повинен розглядатися як структурний компонент у системі професійної підготовки майбутніх фахівців. У процесі контролю потрібно визначити не тільки рівень знань студентів. Не менш важливо встановити, чого вони не знають і не вміють і як це виправити. При цьому контрольна оцінювальна діяльність повинна розглядатися як структурний компонент у системі професійної підготовки майбутніх фахівців [4].

В ДВНЗ «Ужгородський національний університет» на факультеті здоров'я людини в підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» вивчається дисципліна «Теорія та методика викладання плавання».

За розробленим авторським навчальним планом

структура даної дисципліни передбачає контроль навчальних досягнень студентів з теоретичної та практичної підготовки. Теоретичні знання оцінюються за відповідями на запитання в тестовій формі, тести складені у відповідності до навчальної програми і включають матеріали лекційних, лабораторних занять та самостійну роботу студентів. Для прикладу наводимо один з варіантів нами розробленого тестового завдання:

Варіант 1

1. *Раціональна система рухів, яка дозволяє досягнути найбільш високих результатів на змаганнях в плаванні тим або іншим способом це:* а) техніка спортивного плавання; б) техніка прикладного плавання; в) раціональне плавання; г) статичне плавання.

2. *Плавання, при якому на тіло людини, яка знаходиться без рухів у воді, діють дві сили: сила тяжіння, яка спрямована донизу, і виштовхуюча сила води, яка спрямована догори називається:* а) статичне плавання; б) динамічним; в) раціональне плавання; г) техніка прикладного плавання.

3. *Під спортивним тренуванням слід розуміти:* а) частину навчально-тренувального процесу, в якому домінує значення має завдання освоєння навички плавання; б) багаторічний педагогічний процес, спрямований на всебічне фізичне виховання спортсмена і удосконалення його в плаванні; в) можливість виконати спортивний розряд, одержати спортивне звання.

4. *Навчально-тренувальний процес в плаванні здійснюється у відповідності з основними принципами фізичного виховання. Визначте їх:* а) єдності навчання і виховання; б) всебічного розвитку; в) оздоровчої спрямованості; г) прикладності; д) тренуваності.

5. *До основних засобів навчання плаванню відносяться:* а) загально розвиваючі фізичні вправи; б) підготовчі фізичні вправи; в) спеціальні фізичні вправи фізичні вправи; г) стройові вправи.

6. *Які існують форми навчання плаванню:* а) групова; б) індивідуальна; в) групове навчання з індивідуальним підходом; г) педагогічний процес, спрямований на всебічне фізичне виховання спортсмена і удосконалення його в плаванні;

7. *При навчанні плаванню користуються такими основними групами методів:* а) словесними; б) наочними; в) практичними; г) індивідуальними;

8. *Вкажіть основні варіанти техніки плавання кролем на грудях:* а) одно-ударний; б) дво-ударний; в) три-ударний; г) чотири-ударний; д) шести-ударний.

9. *Кроль на спині. Вперше на змаганнях був продемонстрований Г.Гебнером:* а) у 1912; б) у 1900; в) у 1905; г) у 1910.

10. *Яке місце займає кроль на спині за швидкісними показниками:* а) 1 місце; б) 2 місце; в) 3 місце

Практичні вміння студентів з дисципліни «Теорія та методика викладання плавання» оцінюються викладачами за технікою виконання залікових вправ на лабораторних заняттях з різних спортивних способів плавання:

1. Техніка спортивного плавання на спині: оцінка техніки плавання на спині; проплив дистанції 100 м з обліком часу.

2. Техніка спортивного плавання кролем: оцінка техніки плавання кролем; проплив дистанції 100 м

з обліком часу.3. Техніка спортивного плавання брасом: оцінка техніки плавання брасом; проплив дистанції 100 м з обліком часу.

4. Пірнання — 25 м.

Екзамен з курсу «Теорія та методика викладання плавання» на факультеті здоров'я людини в Ужгородському національному університеті є заключним підсумковим модульним контролем. Відповідно до положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу студентам, які за результатами усіх модульних рейтингових контролів набрали з дисципліни «Теорія та методика викладання плавання» не менше 60 балів за 100-бальною шкалою (оцінки A,B,C,D,E за шкалою ECTS), виставляється

оцінка без складання екзамену. Проте студенти за бажанням можуть скласти екзамен з метою підвищення оцінки (рейтингу). У цьому випадку, незалежно від рівня виявлених студентами знань, екзаменаційна оцінка не може бути нижчою за ту, яка була виставлена за результатами модульних контролів.

Під час екзамену даються письмові відповіді на 2 варіанти тестів (всього 20 тестів). Правильна відповідь у кожному тесті оцінюється в 3 бали. Максимальна кількість балів за екзаменаційні тестування складає 60 балів. До цих балів додаються бали за поточні контрольні нормативи. Шкала модульного контролю екзаменаційних тестувань представлена у таблиці 1.

Таблиця 1

Шкала контролю екзаменаційного модуля

Оцінювання окремих видів навчальної підготовки студентів	Кількість балів
Контроль теоретичної підготовки студентів у формі тестів (тести складені у відповідності до навчальної програми і включають матеріал лекційних, лабораторних занять та самостійну роботу студентів; два варіанта всього 20 тестів за кожен правильну відповідь нараховується 3 бали)	0-60
Контроль практичної підготовки студентів:	
Техніка спортивного плавання на спині: оцінка техніки плавання на спині; пропливання дистанції 100 м з обліком часу.	0-10
Техніка спортивного плавання кролем: оцінка техніки плавання кролем; пропливання дистанції 100 м з обліком часу.	0-10
Техніка спортивного плавання брасом: оцінка техніки плавання брасом; пропливання дистанції 100 м з обліком часу.	0-10
Пірнання — 25 м	0-10
Загальна оцінка	0-100

Висновки. Організація контролю навчальних досягнень студентів вищих навчальних закладів галузі фізичної культури і спорту повинна враховувати особливості контролю в умовах кредитно – модульної системи навчання.

Контроль знань студентів з навчальної дисципліни «Теорія та методика викладання плавання» на факультеті здоров'я людини Ужгородського національного університету проходить у два етапи: теоретичного та практичного. Теоретичні знання оцінюються за відповідями на запитання в тестовій формі, тести

складені у відповідності до навчальної програми і включають матеріал лекційних, лабораторних занять та самостійну роботу студентів.

Практичні вміння студентів з дисципліни «Теорія та методика викладання плавання» оцінюються за технікою виконання залікових вправ на лабораторних заняттях з різних спортивних способів плавання.

Подальші дослідження будуть спрямовані в напрямку вивчення самостійної роботи студентів даної дисципліни.

Література та джерела

1. Гречаник О. Є. Педагогічний контроль навчальних досягнень в умовах особистісно-орієнтованого навчання / О. Є. Гречаник // Управління школою. – 2007. – №29 (жовтень). – С. 2-7.
2. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004рр.) / За ред. Кременя В.Г.-Тернопіль: Вид-во ТДПУ, 2004.-147с.
3. Основи педагогічного оцінювання. Частина 1. Теорія /За заг.ред. І. Булах-К.:Майстерклас, 2005.-96с.
4. Калаур С.М. Організація контролю за навчальною діяльністю студентів: реалії та перспективи / С.М.Калаур// Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск 52 / відповід. ред. Є. С. Барбіна. – Херсон : Видавництво ХДУ, 2009. – С.297-300.

В статті определены особенности контроля качества обучения студентов по дисциплине «Теория и методика преподавания плавания». Анализ отдельных программ свидетельствует, что цель преподавания этой учебной дисциплины заключается в приобретении теоретических и практических знаний студентами. В статье представлены критерии оценки различных видов учебной работы. Автор рекомендует использование рейтинговой системы оценки, которая может значительно повысить эффективность теоретической и практической подготовки студентов.

Ключевые слова: физическое воспитание, студенты, контроль, учебный процесс.

The article outlines the specificity of quality control of teaching students the discipline «Theories and methodics of swimming teaching». The analysis of particular programmes testifies that the purpose of teaching this subject is

in the acquisition of theoretical and practical knowledge of students. The criteria for evaluation of different types of educational process have been presented. The author recommends the use of the rating system, which can significantly increase the effectiveness of theoretical and practical training of students.

Key words: physical education, students, control, educational process.